

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการและความพร้อม ปัญหาและข้อเสนอแนะของประชาชนท้องถิ่นในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง โดยมีสมมุติฐานการวิจัยดังนี้

1. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ
2. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการให้บริการด้านพาหนะรับ – ส่งนักท่องเที่ยว
3. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการให้บริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว
4. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการจัดบริการขายอาหารและเครื่องดื่มแก่นักท่องเที่ยว
5. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดความรู้พื้นฐานเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
6. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้ด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ
7. ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพยากรที่ใช้ประกอบการให้บริการด้านการท่องเที่ยว
8. ประชาชนท้องถิ่นไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีประชากรของการวิจัยได้แก่ ครั้วเรือนในตำบลก้อ อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 4 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านก้อทุ่ง หมู่ที่ 2 บ้านก้อหนอง หมู่ที่ 3 บ้านก้อจอก หมู่ที่ 4 บ้านก้อท่า ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 489 ครั้วเรือน จากนั้นสุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยคำนวณหาจำนวนตัวอย่างที่สามารถเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด โดยใช้สูตร Taro Yamane แต่เนื่องจากแต่ละหมู่บ้านมีประชากรไม่เท่ากัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวแทนแต่ละหมู่บ้านซึ่งมีการคำนวณตัวอย่างตามสัดส่วนประชากรในแต่ละหมู่บ้าน จะได้กลุ่มตัวอย่างจากแต่ละหมู่บ้านจำนวนทั้งสิ้น 220 ครั้วเรือน เมื่อคำนวณจำนวนตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านแล้วจะสุ่มครั้วเรือนโดยวิธีสุ่มแบบมีระบบ (Systematic Random Sampling) และใช้หัวหน้าครั้วเรือนเป็นตัวแทนของครั้วเรือนที่สุ่มได้

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยอาศัยแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย

คำถามแบบปลายเปิดและคำถามแบบปลายเปิดจำนวน 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความพร้อมแบบวัดความรู้พื้นฐานเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตอนที่ 3 เป็นข้อมูลความต้องการและความพร้อมในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ การจัดบริการด้านพาหนะรับ – ส่งนักท่องเที่ยว การจัดบริการด้านที่พัก การจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ตอนที่ 4 เป็นข้อมูลความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต

ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยการประสานงานสภาตำบลก้อ เพื่อนำเข้าร่วมในวันประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ทรงคุณวุฒิในวันประชุมประจำเดือน เพื่อชี้แจงรายละเอียด วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยและได้นัดหมายผู้ใหญ่บ้านในแต่ละหมู่บ้านเพื่อประชุมชี้แจงชาวบ้านในวันประชุมประจำเดือน กำหนดวันในการเข้าพื้นที่โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 เดือน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 ราย จากชุมชนท้องถิ่นในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง 4 หมู่บ้าน จากนั้นนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC และใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) แล้วนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบของการบรรยายประกอบตาราง

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 73.6 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 36 ปีขึ้นไป โดยมีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ร้อยละ 32.3 อายุมากที่สุด 80 ปี น้อยที่สุด 17 ปี มีรายได้แต่ละเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่น้อยคือต่ำกว่า 2,000 บาท ร้อยละ 80.0 มีฐานะทางการเงินไม่พอใช้คือมีรายจ่ายมากกว่ารายรับร้อยละ 75.9 อาชีพหลักเกษตรกรกรรม โดยทำไร่ทำสวนร้อยละ 65.0 ประมงร้อยละ 13.0 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 75.9 จบชั้นประถมศึกษา ไม่ได้รับการศึกษาร้อยละ 15.9 ความสามารถด้านการพูดภาษาต่างประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ 97.3 พูดไม่ได้ ส่วนกลุ่มที่สามารถพูดได้ร้อยละ 2.7 สามารถพูดภาษาอังกฤษได้ ส่วนใหญ่ร้อยละ 89.5 มีสถานภาพสมรสมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4 – 6 คน ร้อยละ 60.5 1 – 3 คนร้อยละ 30.9 ระยะเวลาที่อาศัยในหมู่บ้านมากกว่า 20 ปีขึ้นไป โดยอาศัยในช่วงระยะเวลา 36 – 75 ปี มากที่สุดร้อยละ 30.9

2. ข้อมูลความต้องการและความพร้อมในการเข้าร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

2.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการประกอบธุรกิจด้านการบริการนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือด้านการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติร้อยละ 60.9 ด้านอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 43.6 ด้านที่พัก 34.5 และน้อยที่สุดคือด้านพาหนะรับ – ส่งนักท่องเที่ยวร้อยละ 28.2

2.2 เมื่อสรุปเปรียบเทียบสมมติฐานและผลการวิเคราะห์พบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานส่วนการให้บริการด้านพาหนะรับ – ส่ง ด้านที่พัก และด้านบริการขายอาหารเครื่องดื่มให้แก่นักท่องเที่ยว นั้น พบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่ต้องการ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย

ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมที่ถูกต้องโดยหน่วยงานราชการร้อยละ 84.3 ต้องการจัดตั้งกลุ่มมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น ร้อยละ 93.3 ต้องการเป็นมัคคุเทศก์แทนอาชีพเดิมร้อยละ 56.0 และมีความพร้อมด้านเงินทุน ร้อยละ 3.0 สามารถหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ร้อยละ 8.2

2.3 ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการธุรกิจบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมร้อยละ 87.5 ต้องการจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการร้อยละ 91.7 มีความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพย์สินร้อยละ 7.3 สามารถหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ร้อยละ 14.6

2.4 ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการธุรกิจบริการด้านที่พักต้องการให้บริการในรูปแบบเช่ากระท่อมร้อยละ 39.5 ให้เช่าห้องพักร้อยละ 35.5 และให้เช่าเตียงร้อยละ 25.0 ต้องการที่จะเข้ารับการฝึกอบรมการจัดบริการด้านที่พักร้อยละ 89.5 ต้องการความรู้เกี่ยวกับการกำจัดของเสียและบำบัดน้ำเสียร้อยละ 92.1 มีความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพย์สินโดยสามารถคิดแปลงปรับปรุงบ้านพักให้เป็นที่พักของนักท่องเที่ยวได้ร้อยละ 30.3 สามารถแบ่งส่วนใดส่วนหนึ่งของบ้านเพื่อให้นักท่องเที่ยวเช่าร้อยละ 44.7 มีเงินทุนในการเริ่มต้นธุรกิจร้อยละ 7.9 สามารถหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ร้อยละ 10.5

2.5 ในกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการธุรกิจบริการด้านพาหนะรับ – ส่งนักท่องเที่ยว สนใจที่จะให้บริการรับ – ส่งนักท่องเที่ยวในรูปแบบรถยนต์ร้อยละ 75.8 รูปแบบรถจักรยานยนต์ร้อยละ 17.7 และรูปแบบแพร้อยละ 6.5 มียานพาหนะที่สามารถนำมาประกอบธุรกิจรับ – ส่งนักท่องเที่ยวได้ โดยมีรถยนต์ร้อยละ 30.60 มีรถจักรยานยนต์ร้อยละ 30.60 มีรถจักรยานร้อยละ 8.06 และมีแพร้อยละ 6.45

ผลการวิจัยตั้งแต่ข้อ 2.2 – 2.5 จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ขาดความพร้อมด้านเงินทุนและทรัพยากรที่ใช้ประกอบการให้บริการด้านการท่องเที่ยว

2.6 ความพร้อมด้านความรู้พื้นฐานเรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 220 คนพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมมาก ด้านความรู้พื้นฐานด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ร้อยละ 74.10 โดยแยกตามประเด็น 10 ข้อ ผลคือ มีความรู้พื้นฐานในเรื่องการเสริมสร้าง

ประสบการณ์ให้นักท่องเที่ยวเป็นการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม สภาพสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่นมากที่สุดร้อยละ 95.5 มีความรู้พื้นฐานน้อยที่สุดคือเรื่องการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมร้อยละ 15.9

เมื่อเปรียบเทียบสมมติฐานพบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งปฏิเสธสมมติฐาน

2.7 ความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแม่ปิง กลุ่มตัวอย่างรู้จักแหล่งท่องเที่ยวมากตามลำดับ คือ น้ำตกก้อหลวงร้อยละ 97.3 แก่งก้อร้อยละ 84.5 ทุ่งกี้ร้อยละ 81.4 และน้ำตกก้อน้อยร้อยละ 74.1 รู้จักแหล่งท่องเที่ยวน้อยตามลำดับ คือ ผาเพลินดาร้อยละ 23.6 พระบาทน้ำจางร้อยละ 25.5 น้ำตกอุ้มแปร้อยละ 30.5 และถ้ำช้างร้อง 36.4 กลุ่มตัวอย่างสามารถแนะนำถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยวได้ โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่แนะนำได้ดี ในสถานที่ท่องเที่ยวมากที่สุดคือน้ำตกก้อหลวงร้อยละ 70.0 แนะนำได้บางส่วนใหญ่ไม่ต่างกันมากในทุกสถานที่ และแนะนำไม่ได้เลยมากที่สุดคือพระบาทน้ำจางร้อยละ 70.5

ผลการวิจัยนี้จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ มีความรู้ด้านสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง

2.8 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 220 คน ไม่เคยได้รับอนุญาตประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ แต่เคยรับการฝึกอบรมในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่าง ๆ ร้อยละ 2.7 เคยได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวได้แก่ การฝึกอบรมร้อยละ 0.5 การจัดตั้งกลุ่ม / ชมรมท่องเที่ยวร้อยละ 0.5 และการศึกษาดูงานโดยอุทยานแห่งชาติร้อยละ 0.5

ผลการวิจัยนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ไม่มีใบอนุญาตประกอบธุรกิจนำเที่ยว

3. ความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในอนาคต กลุ่มตัวอย่างต้องการความช่วยเหลือในเรื่องการฝึกอบรมเพื่ออาชีพที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวร้อยละ 95.5 โดยต้องการฝึกอบรมในเรื่องการนำวัสดุเหลือใช้มาทำเป็นของที่ระลึกจำหน่ายมากที่สุดร้อยละ 85.5 อบรมหัตถกรรมพื้นบ้าน ช่างฝีมือเพื่อเสริมรายได้ร้อยละ 80.9 และต้องการอบรมภาษาต่างประเทศน้อยที่สุดร้อยละ 37.7 ส่วนความต้องการด้านอื่น ๆ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานเช่น ถนน ทำเทียบเรือ ที่จอดรถ ระบบประปา มากที่สุดร้อยละ 91.8 และต้องการด้านรองลงมาคือการสนับสนุนด้านเงินทุนในการเริ่มต้นทำธุรกิจร้อยละ 82.7 อีกทั้งยังต้องการหน่วยบริการประชาชน ป้าย / สัญลักษณ์บอกทางระบบกำจัดขยะภายในหมู่บ้าน ส่วนที่ความต้องการน้อยที่สุดคือเรื่องที่พัก หน่วยกู้ภัยร้อยละ 2.3

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยและจากการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างพบว่าประชาชนท้องถิ่นมีความต้องการที่จะเข้าร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในด้านการเป็นมัคคุเทศก์ ทั้งนี้เพราะว่าการให้บริการด้านอื่น ๆ ต่างจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่างในการประกอบธุรกิจที่สำคัญได้แก่เงินทุน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ และพบว่ากลุ่มประชากรกลุ่มนี้ยังมีฐานะการเงินไม่พอใช้ ประกอบกับยังขาดความรู้และทักษะพื้นฐานในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยว แต่กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นบุคคลในท้องถิ่นดั้งเดิม ที่อาศัยอยู่มานานกว่า 20 ปี ย่อมจะมีความรู้ด้านวัฒนธรรมประเพณีตลอดจนแหล่งทรัพยากร แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นสามารถนำความรู้มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการเป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวธรรมชาติได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พระมหาสุทนต์ ออบอุ้น (2541) ที่พบว่า ผู้ที่มีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กรณีสายตาน้ำตก ส่วนใหญ่จะเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นานกว่า 20 ปี ซึ่งหากมีการให้การอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะในวิชาชีพด้านนี้ และนอกจากราษฎรจะได้รับความรู้ไปประกอบอาชีพแล้ว ยังสามารถทำให้ราษฎรกลุ่มนี้เกิดความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน อีกด้วย ซึ่งชลาพรรณ ลิขิตวสินกุล (2534) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของมัคคุเทศก์ พบว่า มัคคุเทศก์ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั่วไป มัคคุเทศก์ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก จะมีความตระหนักในการอนุรักษ์มากขึ้นด้วย ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการมีส่วนร่วมระบุเหตุผลว่าไม่มีเวลาว่างเนื่องจากมีภารกิจในกิจกรรมของตนเอง ไม่มีความถนัดในการเป็นมัคคุเทศก์ พูดภาษาต่างประเทศไม่ได้อาจเกิดปัญหาในการสื่อสาร นอกจากนั้นกลุ่มตัวอย่างสตรียังระบุเหตุผลว่างานมัคคุเทศก์เป็นลักษณะของงานผู้ชาย เนื่องจากการนำชมธรรมชาติต้องเดินทางเข้าไปในพื้นที่ป่า เป็นต้น

2. ธุรกิจบริการที่กลุ่มตัวอย่างต้องการเข้าร่วมรองลงมาคือการจัดบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ทั้งนี้เพราะในกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงจะมีความสนใจ ความถนัดในเรื่องอาหารเครื่องดื่มอยู่แล้ว อีกทั้งอาหารเครื่องดื่มยังเป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นที่ควรจัดให้มีในสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ โดยควรจะจัดให้เป็นระเบียบ สะอาด ถูกหลักอนามัย ราคายุติธรรม และมีปริมาณพอเพียง ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ต้องการเข้าร่วมระบุเหตุผลว่าการเดินทาง ไม่สะดวก ห่างไกลจากตลาดและแหล่งซื้อเสบียงอาหาร อีกทั้งขาดเงินทุนในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ อีกทั้งเท่าที่เห็นส่วนใหญ่ นักท่องเที่ยวจะนำอาหารมาเอง นอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้ชายซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ให้เหตุผลเพิ่มเติมอีกว่างานลักษณะเช่นนี้น่าจะเป็นงานของผู้หญิงตลอดจน ไม่ชอบและไม่ถนัดในงานประเภทนี้

3. ในส่วนธุรกิจบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในส่วนนี้ โดยให้เหตุผลว่าไม่มีความถนัดและไม่ชอบงานลักษณะประเภทนี้ เนื่องจากเป็นงานที่ยุ่งยากและเป็นภาระมาก หากทำการลงทุนไปแล้วกลัวจะไม่คุ้ม เนื่องจากนักท่องเที่ยว ยังมากขึ้นน้อยและเป็นช่วงเฉพาะฤดูกาลเท่านั้น ในส่วนที่ต้องการมีส่วนร่วมระบุว่า ยังมีนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดและไม่สามารถเดินทางไป - กลับได้ จำเป็นต้องมีที่พักแรม อีกทั้งปัจจุบันที่พักของอุทยานแห่งชาติยังมีไม่เพียงพอที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้ โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีปริมาณนักท่องเที่ยวมากขึ้น เพราะมีการกระจายกลุ่มนักท่องเที่ยวจากแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวแออัดในภูมิภาคใกล้เคียง เช่นจากอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ เป็นต้น

4. ในส่วนธุรกิจบริการด้านพาหนะรับ - ส่งนักท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุด โดยให้เหตุผลว่า คิดว่าเป็นไปได้ยากเนื่องจากไม่มียานพาหนะรับ - ส่ง หากทำการลงทุนอาจได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่าและไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากยานพาหนะมีราคาแพง และคิดว่าปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวยังมีน้อย ส่วนใหญ่นำพาหนะมาเอง ในส่วนที่มีความต้องการเข้าร่วมได้ให้เหตุผลว่า เนื่องจากมียานพาหนะอยู่แล้วต้องการหารายได้เสริมในช่วงพ้นฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร

จากการศึกษาความต้องการในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในกิจกรรมต่าง ๆ พบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการเข้าร่วมในด้านการเป็นมัคคุเทศก์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อโนทัย เพ็ชรคงชล (2540) ที่ศึกษาความต้องการในการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ของพื้นที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน จังหวัดลำปาง พบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีความต้องการมีส่วนร่วมด้านการเป็นมัคคุเทศก์เช่นกัน เนื่องจากมีความคุ้นเคยรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งเป็นอย่างดี อีกทั้งไม่ต้องใช้ทรัพย์สินและเงินทุนมากนัก ส่วนในด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอื่น ๆ พบว่าผลการศึกษาดังกล่าวคือ ในเขตอุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อนประชาชนมีความต้องการในการเข้ากิจกรรมทุกด้าน แต่ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่งานไม่ต้องการเข้าร่วม ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีความแตกต่างกัน ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปใช้บริการในกิจกรรมต่าง ๆ แตกต่างกันด้วย ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ได้สังเกตเห็นถึงผลประโยชน์ หรือรายได้จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างมากมาในแต่ละปี อีกทั้งมีผู้ประกอบการที่ประสบผลสำเร็จเป็นตัวอย่างอยู่แล้ว ทำให้ประชาชนท้องถิ่นคนอื่น ๆ เพิ่มความสนใจที่จะเข้าร่วมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากขึ้น ซึ่งดีกว่าการเสี่ยงต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับ พ.ร.บ. อุทยานแห่งชาติ จากการทำมาหากินเดิมที่ต้องใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่อย่างผิดกฎหมายอยู่เสมอ

5. จากผลการศึกษาประชาชนส่วนใหญ่มีพื้นฐานความรู้เรื่องการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ค่อนข้างดี แต่ในด้านความรู้ทั่วไปกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมด้านการศึกษา เพราะจากระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาจนถึงไม่ได้รับการศึกษา มีผลต่อความพร้อมและความต้องการในการที่จะเข้าพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้วย

ส่วนความพร้อมด้านความรู้เกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงพบว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักและสามารถแนะนำให้กับนักท่องเที่ยวได้คือนั้น มีเพียง 4 แห่ง ส่วนใหญ่เป็นสถานที่ที่มีชื่อเสียงอยู่แล้ว ส่วนที่เหลือสามารถแนะนำได้บ้าง จนถึงไม่สามารถแนะนำได้ โดยให้เหตุผลว่าเป็นเพราะไม่ค่อยมีใครเอ่ยถึงสถานที่ที่อยู่ในที่ห่างไกลในป่าลึก การเดินทางไม่สะดวก เมื่อวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิงแล้ว พบว่าประชาชนในท้องถิ่นมีความต้องการ แต่ยังขาดความพร้อมในด้านความรู้และเงินทุน ต้องการที่จะได้รับการสนับสนุน ช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐ

ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจะประกอบธุรกิจการให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ นักท่องเที่ยวจะเห็นได้ว่ามีปัญหาสำคัญคือขาดเงินทุนและทรัพย์สินรวมทั้งขาดแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้เพื่อนำมาใช้ในการเริ่มต้นทำธุรกิจ ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นมีฐานะยากจนฐานะการเงินอยู่ในขั้นไม่พอใช้มากถึงร้อยละ 75.9 และมีรายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือนถึงร้อยละ 80.0 ดังนั้นจุดประสงค์ที่จะเข้าร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง ส่วนใหญ่ก็เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว เมื่อรายได้มั่นคงแน่นอนกลุ่มตัวอย่างมากกว่าครึ่งยังต้องการที่จะยึดเป็นอาชีพหลักแทนอาชีพเดิมในปัจจุบันอีกด้วย นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังต้องการที่จะจัดตั้งกลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยวในแต่ละด้านแสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะร่วมวางแผน ดัดลีนใจ ดำเนินการกับกิจกรรมในชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนร่วมรับผิดชอบต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในชุมชนท้องถิ่นของตน ซึ่งตรงกับแนวคิดในเรื่องสิทธิชุมชนและการกระจายอำนาจที่กล่าวว่าชุมชนท้องถิ่นสามารถนำมาปรับใช้ในชุมชนท้องถิ่นที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่สวองามเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีสิทธิมีอำนาจในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น คือ ร่วมกันจัดสรรทรัพยากรท้องถิ่นให้เกิดความเป็นธรรมและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นด้วยกฎเกณฑ์หรือภูมิปัญญาของท้องถิ่น ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ดังนั้นเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมประกอบธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว ประชาชนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในเรื่องของการศึกษาอบรมให้มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดบริการด้านการท่องเที่ยวตลอดจนเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเองและท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อส่งผลให้ธุรกิจการท่องเที่ยวในท้องถิ่นดีขึ้นต่อไป จากการวิจัยพบว่าผู้ที่เคยได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีเพียงร้อยละ 1.5 เท่านั้น เมื่อได้สอบถามบุคคล

ผู้นำในท้องถิ่นคนหนึ่งได้แก่ นายสงวน คำนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 บ้านก้อท่า แล้วพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความสนใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานของรัฐเป็นอย่างมาก เพียงแต่ไม่มีโอกาสที่จะได้มีส่วนร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่ผ่านมาการฝึกอบรมที่จัดขึ้นมีการจำกัดจำนวนผู้เข้ารับการอบรม นอกจากนี้ประชาชนในท้องถิ่นเองยังไม่เห็นความสำคัญของการเข้ารับการฝึกอบรมว่าจะนำมาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันและเป็นผลดีต่อตนเองและชุมชนท้องถิ่นอย่างไร จากการสัมภาษณ์ นางจิฎาภรณ์ ทาพันธ์ ราษฎรที่สนใจในเรื่องการได้รับการฝึกอบรมผู้หนึ่ง ซึ่งเคยได้ไปศึกษาดูงานที่อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการศึกษาดูงาน และการได้รับการฝึกอบรมด้านการท่องเที่ยว จะทำให้ประชาชนมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างจริงจังมากขึ้น แต่ปัจจุบันยังขาดการชักนำสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐ

สำหรับการจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ พบว่าภายในหมู่บ้านได้มีการจัดตั้งกลุ่มอยู่บ้างแล้ว ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งมีสมาชิกกว่า 80 คน มีทั้งหัวหน้าครัวเรือนและแม่บ้าน มีจุดประสงค์เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในด้านการเงิน การตั้งกลุ่มทำหม้อไม้้อคเพื่อจำหน่าย กลุ่มทอผ้าพื้นเมือง แต่เนื่องจากกลุ่มยังขาดประสบการณ์ ทักษะความชำนาญ ขาดตลาดที่รองรับจำหน่าย และไม่มีหน่วยงานใดสนับสนุนช่วยเหลือ ทำให้สมาชิกในกลุ่มทอดอ้อยและเลิกกิจกรรมไปในที่สุด จากการสอบถามและพูดคุยในส่วนของผู้นำทั้ง 4 หมู่บ้านในตำบลก้อทรายว่า ก็ยังมีความคิดเห็นขัดแย้งกันอยู่บ้าง ทำให้ไม่มีแกนนำที่จะประสานงานในส่วนของการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง ทำให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปอย่างล่าช้า

**ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง**

1. อุทยานแห่งชาติแม่ปิงควรเปิดโอกาสให้สภาตำบล ผู้นำชุมชนตลอดจนประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่ในการรับทราบปัญหาต่าง ๆ ของอุทยานฯ และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติฯ โดยการสนับสนุนหรือจัดตั้งเป็นคณะทำงานหรือองค์กรเพื่อรักษาสภาพแวดล้อม ตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้บัญญัติไว้
2. เพิ่มความร่วมมือและประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมป่าไม้ กรมเจ้าท่า องค์กรเอกชน (NGO) และสภาตำบล ในการพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติแม่ปิง โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรสนับสนุนในด้านการจัดการเกี่ยวกับการดำเนินการรุกรอกกิ่งไม้และการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยว กรมป่าไม้ดำเนินการในด้านการรักษาและปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กรมเจ้าท่าดำเนินการดูแลการใช้ประโยชน์ทางน้ำ ควบคุมกำกับดูแลเรื่องแพ เรือสำราญ เรือนำเที่ยว กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน พัฒนาชุมชน ควรมีส่วนในเรื่องการอบรมเกี่ยวกับงานฝีมือ หัตถกรรมพื้นบ้าน เพื่อให้ประชาชนมีความรู้และผลิตงานจำหน่ายเป็นที่ระลึกได้ เป็นต้น ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น รวมถึงการจัดการเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
3. จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างในชุมชนมีฐานะทางการเงินส่วนใหญ่ไม่พอใช้มีความต้องการที่จะหาแหล่งรายได้เสริม ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้ชุมชนมีการจัดตั้งธุรกิจชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว การส่งเสริมให้มีศูนย์หัตถกรรมพื้นบ้าน การแปรรูปอาหารซึ่งได้จากวัตถุดิบในท้องถิ่น เพื่อสร้างเสริมรายได้ขณะเดียวกันก็ควรสนับสนุนชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
4. จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างในชุมชนท้องถิ่นมีศักยภาพในด้านความรู้ การจัดบริการด้านการท่องเที่ยว ด้านเงินทุน อยู่ในระดับต่ำ ดังนั้นหน่วยงานของรัฐจึงควรสนับสนุนในเรื่องการฝึกอบรมด้านต่าง ๆ สนับสนุนโดยการหาแหล่งเงินทุนหรือเงินกู้ เพื่อเริ่มต้นประกอบธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
5. ควรพัฒนาระบบการติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ และการบริการด้านข้อมูล ข่าวสาร แก่นักท่องเที่ยวทั้งในและนอกประเทศโดยให้มีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ให้เป็นที่รู้จักด้วย

6. ควรมีการจัดตั้งองค์กรประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในด้านการอำนวยความสะดวกและสร้างความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน รวมถึงชุมชนท้องถิ่น เช่น มีผู้ยามตำรวจท่องเที่ยว มีผู้โทรศัพท์ขอเพียง ที่จอดรถ การปรับปรุงท่าเรือและบริการทางเรือ โดยจัดให้มีอุปกรณ์ช่วยชีวิตเพียงพอ เป็นต้น เพื่อเป็นหลักประกันในการสร้างความปลอดภัยและสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว

7. ควรส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวและจัดทำโครงการต่าง ๆ ในชุมชนท้องถิ่น โดยการร่วมมือกับกลุ่ม / ชมรมท่องเที่ยว ผู้ประกอบการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชนท้องถิ่นนั้น เช่นการจัดตั้งศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ในฤดูการท่องเที่ยว รวมถึงการจัดโครงการฝึกอบรมแก่ผู้ประกอบการ ผู้นำชุมชน และเยาวชน หรืออาสาสมัครท่องเที่ยวเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นตลอดจนลดการอพยพออกไปทำงานนอกชุมชนของกลุ่มประชากรวัยหนุ่มสาวด้วย

8. ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีบทบาทร่วมกันกับเจ้าหน้าที่อุทยานในส่วนของคำแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว การนำเที่ยวทางธรรมชาติ การเป็นวิทยากร เพื่อเป็นจุดเริ่มในการฝึกทักษะการบริการด้านการท่องเที่ยว

9. ชุมชนท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและจัดการเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน โดยการจัดตั้งกลุ่ม / ชมรมการท่องเที่ยว และหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมถึงการนำรายได้จากการท่องเที่ยวมาพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตน

10. ควรเพิ่มการร่วมมือและประสานงานกันมากขึ้น ระหว่างผู้นำชุมชนและระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันเอง พัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวให้มีคุณภาพพร้อมที่ให้บริการที่ดี มีความเป็นธรรมชาติแก่นักท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกถึงความยั่งยืนของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนและควรมีการกำหนดปริมาณนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อการรองรับของการท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาวิจัยถึงศักยภาพและแนวทางในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวแก่ประชาชนในท้องถิ่นในแนวลึกต่อไป
2. ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันนี้กับกลุ่มตัวอย่างในท้องถิ่นอื่น ๆ ที่มีรูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในทำนองเดียวกัน เช่น ในเขตอุทยานแห่งชาติอื่นหรือในสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน อันจะทำให้การศึกษามีความน่าเชื่อถือมากขึ้น
3. ควรมีการศึกษาถึงพฤติกรรมและศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของกลุ่มนักท่องเที่ยว นักศึกษา เยาวชน องค์กร หรือผู้นำท้องถิ่นและกลุ่มบริษัทนำเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในประเทศไทยต่อไป
4. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะพื้นที่ ควรปรับปรุงสภาพภูมิทัศน์ทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตอุทยานแห่งชาติ

ข้อจำกัดในการศึกษา

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และผู้ศึกษาคำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ข้อจำกัดแรกคือกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่สามารถเข้าใจข้อคำถามด้วยตนเอง เพราะอ่านหนังสือไม่ออก ทำให้ผู้ศึกษาต้องอธิบายข้อคำถามซึ่งบางครั้งประสบปัญหาเกี่ยวกับด้านการใช้ภาษาและสื่อภาษา ซึ่งอาจทำให้ได้ข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริง และเนื่องจากผู้ศึกษาเป็นเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยาน และชาวบ้านในชุมชนที่ทำการศึกษาที่ยังคงมีอยู่ ทำให้ผู้ตอบแบบสอบถามบางคนไม่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์อย่างเต็มที่ ซึ่งอาจทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง